

Skladenjska zapletenost povedi v govornem jeziku sodobnih slovenskih politikov

Anja Benko

IZVLEČEK: V članku je obravnavana skladenjska zapletenost povedi v govoru današnjih slovenskih politikov. Analizirana je skladenjska zgradba povedi, rezultati analize pa so primerjani z rezultati prispevka Nataše Hribar: Vprašanje skladenjske zapletenosti v govornem jeziku politikov. Članek odgovarja na vprašanje, ali je npr. govor Janeza Janše skladenjsko zapleten ali preprost. Ugotavlja se tudi, kakšna zloženost povedi prevladuje v njegovem govoru, katere vrste odvisnikov in priredij so najpogostejše, koliko je bilo eno- in večstavčnih povedi, koliko pastavkov in soredij ter katera razmerja so uporabljena v zapleteno in katera v preprosto zloženih povedi.

ABSTRACT: The article discusses the syntactic complexity of sentences in spoken discourse of contemporary slovene politicians. The author analysed the syntactic structures of sentences and clauses, and the results were compared to those in the article by Nataša Hribar Vprašanje skladenjske zapletenosti v govornem jeziku politikov (The question of syntactic complexity in the spoken discourse of politicians). The article provides the answer to the question whether in terms of syntax Janez Janša's spoken discourse is complex or simple. The author also tried to establish what type of complexity is most typical of his spoken discourse, which types of dependent and coordinate clauses are most frequent, how many simple and complex sentences were used, how many verbless clauses and their combinations with other clauses occurred, and which relationships were employed in either complex or simple sentences.

1 Uvod

1.0 V članku bo obravnavana skladenjska zapletenost povedi v govoru predsednika vlade. Analiza govora bo temeljila predvsem na skladenjski zgradbi povedi, osrednje vprašanje pa bo zapletenost oziroma preprostost zloženih povedi z vidika medstavčnih razmerij.

Prispevek bo razdeljen na tri dele. V uvodu sta prikazana namen in cilji dela,

v jedru bo predstavljena analiza besedila in rezultati le-te bodo primerjani z rezultati raziskave Nataše Hribar,¹ v zaključku pa bodo podane sklepne ugotovitve.

1.1 Analiza je nastala pod mentorstvom dr. Irene Stramljič Breznik pri predmetu Slovenski knjižni jezik II – Skladnja. Za to delo me je navdušil članek Nataše Hribar: *Vprašanje skladenjske zapletenosti povedi v govornem jeziku politikov*, ki je bil objavljen v *Jeziku in slovstvu* in smo ga pri študiju obravnavali.²

Besedilo, ki ga je Hribarjeva analizirala, je nastalo novembra leta 1996, ko so bile v Sloveniji volitve za poslance v Državni zbor. Nastalo je v oddaji Volitve '96 (RTV Slovenija). Voditeljica oddaje, Lidija Hren, je v studiu gostila tri takrat verjetno najbolj znane politike, ki so tudi po volitvah leta 1996 zasedli najvišja mesta v Državnem zboru, in sicer gospoda Janeza Drnovška, gospoda Marjana Podobnika in gospoda Janeza Janšo.³

Politična slika se je v Republiki Sloveniji od leta 1996 bistveno spremenila. Janez Drnovšek je predsednik države, Marjan Podobnik ni več tako aktiven politik, Janez Janša je predsednik slovenske vlade.

Ob pripravi prispevka sem naletela na dva zanimiva članka. Prvi je bil objavljen v *Delu*, 27. januarja 2001. Že sam naslov prispevka – *Gospod predsednik, vi ste rit* bralca dobesedno pritegne k branju. V uvodniku je zapisano: “Politični jezik je nekakšen lakmusov papir dogajanja v družbi. S časom se spreminja; ponekod postaja vljudnejši, bolj kultiviran, a manj poveden, drugje bolj grob in neposreden, spet drugje uniformiran in vsebinsko prazen. Posamične kršitve veljavnih pravil pa se dogajajo povsod in se bodo vedno. (...) Kako je s političnim jezikom in političnim komuniciranjem v nekaterih državah, smo pogledali s pomočjo naših dopisnikov.” (*Delo* 2001, 12) Oglasili so se dopisniki iz različnih držav – iz Združenih držav Amerike (Ervin Hladnik-Milharčič), Rusije (Branko Soban), Italije (Tone Hočevnar), Avstrije (Mojca Drčar-Murko), Francije (Slava Partljič) in Nemčije (Barbara Kramžar). V Rusiji na primer jezikoslovci sestavljajo osnutek zakona o ruskem jeziku, ki bo govoril tudi o tem, kako se je treba obnašati v javnosti, saj politiki v dumi uporabljajo velikokrat sočne kletvice in sploh ne razmišljajo, kaj bodo rekli in kako bo to posledično vplivalo na politično kulturo v državi. Podobno se dogaja v vseh drugih državah. V Avstriji

¹ Članek Nataše Hribar (2001/02), *Vprašanje skladenjske zapletenosti povedi v govornem jeziku politikov*. *Jezik in slovstvo*, 47/7–8, 315–329.

² Besedilo obravnava problematiko stavčne strukturiranosti govornega jezika posebne skupine govorcev, in sicer že znanih in že prej uveljavljenih politikov. Članek je dopolnjen in razširjen prvi skladenjski del diplomske naloge *Govorjeni jezik politikov (razčlenitev besedil z vidika skladenjske strukture in koreferenčnosti)*. Naloga je nastala na Filozofski fakulteti v Ljubljani leta 2000 pod mentorstvom dr. Ade Vidovič Muhe.

³ Govorci so se na oddajo lahko okvirno pripravili (politiki oziroma predstavniki za poslance v Državni zbor so v predvolilnem času še posebej dobro pripravljani na določene aktualne teme), a vseeno je šlo tukaj za spontano komunikacijo, ki je za analizo govorne besede izredno pomembna. Upoštevati moramo tudi naslovnika. Najbolj neposreden naslovnik je bila v tem primeru novinarka, Lidija Hren, množični naslovniki pa so bili gledalci in gledalke doma pred televizijskimi sprejemniki. V studiu je bila prisotna tudi skupina pasivnih poslušalcev.

postaja jezik v političnem okolju bolj napadalen in manj obziren. V Franciji so politiki med sabo izredno vljudni. Verjetno že zaradi samega dejstva oziroma prepričanja, ki vlada v državi, in sicer da oni usodno določajo splošno raven same komunikacije med ljudmi. V Nemčiji se na primer politiki obmetavajo s ciniki, cepci, svinjami, hinavci, teroristi, z opicami ... Zanimivo je, da vsi dopisniki poudarjajo, kako je od političnega jezika in politične komunikacije v državi odvisna tudi komunikacija in uporaba jezika pri ljudeh. To temelji na dejstvu, da kar smejo med seboj in drug drugemu reči politiki, smejo drug drugemu reči tudi vsi ljudje v državi. Ta članek mi je ponudil nekakšen razmislek o komuniciranju v našem Državnem zboru. Sicer Slovenija tukaj ni posebej obravnavana, a sleherni posameznik si lahko ustvari sliko o političnem komuniciranju pri nas, če je vsaj enkrat poslušal sejo parlamenta, ki jih prenašajo različne televizijske hiše.

Drugi članek je bil prispevek Denisa Poniža v Reviji 2000 z naslovom *Jezik kot znak politike*. V njem je zapisano: "Značilno je tudi, da pri nas nihče sistematično ne spremlja in raziskuje političnega jezika in politične govorice, kar kaže na odsotnost zavesti o "smislu" političnega jezika in govorice za druge segmente družbe" (Poniž 1994, 24). Poniž trdi, da je bilo leta 1994 vse, kar je bilo takrat javno izrečeno, na nek način bližje ideološkemu kakor pa demokratičnemu diskurzu.

Zdi se, da se od leta 1994 v slovenskem političnem prostoru ni kaj bistveno spremenilo. Slovenci še vedno nimamo natančno raziskane skladnje govornega političnega jezika in politične govorice, čeprav na Pedagoški fakulteti v Mariboru raziskovalno delo poteka v tej smeri.⁴

Namen analize je bil ugotoviti, ali je govor naših aktualnih politikov skladenjsko preprost ali zapleten. Ker je bil pogovor namenjen širši javnosti oziroma množičnemu občinstvu, ki ga je spremljalo prek televizijskih sprejemnikov in ker je občinstvo in javnost družbeno, socialno, izobrazbeno, starostno ... različno, pričakujem, da bo govor predsednika vlade preprost in predvsem razumljiv na vseh ravneh.

Poskušala bom ugotoviti, kakšna zloženost povedi prevladuje v njegovem govoru, katere vrste odvisnikov in priredij so najpogostejše, v kakšnem razmerju so stavki, koliko je bilo enostavnih in koliko zloženih povedi, koliko je bilo soledij in pastavkov ter katera razmerja so uporabljena v zapleteno in katera v preprosto zloženih povedih.

Namen analize tudi ni oceniti, kaj je v govornem jeziku obravnavanega politika dobro in kaj ne, temveč samo analizirati skladenjsko zapletenost povedi v govornem jeziku izbranega govornika.

1.2 Besedilo, ki ga bom v prispevku analizirala, je nastalo v ponedeljek, 4. aprila 2005. RTV Slovenija je pripravila dobro uro dolg *Pogovor s predsednikom*

⁴ Mag. Alenka Valh Lopert je v magistrski nalogi *Vpliv jezika okolja na kulturo govora v medijih (Radio Maribor)* (Maribor, 2004) raziskovala vpliv jezika na kulturo govora v medijih in je tudi skladenjsko analizirala jezik govornih oddaj Radia Maribor. Mag. Mira Krajnc pa v svoji magistrski nalogi z naslovom *Besediloslovne značilnosti pokrajinskega pogovornega jezika (na gradivu mariborščine)* (Ljubljana, 2004) analizirala gradivo, ki je posneto na sejah Mestnega sveta Mestne občine Maribor.

vlade. V analizo sem zajela oddajo dolžine 15 minut in 19 sekund, svoje rezultate pa bom primerjala z rezultati, do katerih je prišla Nataša Hribar v že prej omenjenem članku.

Posebej me je zanimalo, ali se je skladnja govorjenega jezika pri predsedniku od leta 1996 spremenila.

2.0 Opredelitev govornega jezika

»Govorjeni jezik politikov oz. predstavnikov političnih strank (...) je zvrstno mogoče opredeliti kot vmesno stopnjo med zborna obliko knjižnega jezika in njegovo manj strogo, tj. pogovorno varianto« (Hribar 2001/2002, 315). Govorci na televiziji nastopajo pred javnostjo oziroma pred množičnim občinstvom, ki ima različen družbeni, rasni, verski, socialni, izobrazbeni, starostni ... položaj. Množično občinstvo je bilo neposredno prisotno pred govornikom kot poslušalec pred televizijskim sprejemnikom. »Zborna oblika knjižnega jezika se uporablja takrat, ko je pred govorečim družbeno izoblikovan, tj. javen (oficialen) zbor poslušalcev (...)« (Toporišič 2000, 15). Iz vsega tega lahko izluščimo sklep, da naj bi bil jezik govorcev na televiziji zborni. Ker v pogovorih, kakršen je tudi ta, ki sem ga zajela v svojo analizo, govor ne more biti vnaprej pripravljen (možne so samo ključne točke, oziroma verjetno je v tem pogovoru sogovornik od novinarke zahteval tudi vprašanja pred samim snemanjem oddaje),⁵ saj gre za dialog med novinarko in intervjuvancem.

2.1 Teoretična izhodišča za analizo

Za svoja teoretična izhodišča sem si postavila enaka merila kakor Nataša Hribar v članku z naslovom *Vprašanje skladenjske zapletenosti povedi v govorjenem jeziku politikov*, saj bom le tako lahko primerjala rezultate analiz med seboj. Kot Hribarjevo me je zanimala samo skladnja povedi, ne pa tudi enot, ki so manjše od stavka ali večje od povedi.

Po Toporišiču (2000, 488–489) sta »osnovna pojma skladnje povedi in stavek. Poved je najmanjša samostojna enota besedila, lahko pa je tudi že sama besedilo. Povedi so narejene iz poimenovalnih enot (besed in besednih zvez) – najobičajnejša taka enota je stavek – ali iz stavkov, oboje na podlagi skladenjskih vzorcev. Skladenjski vzorec najmanjše možne oblike povedi ima obliko stavka določene vrste (simbol S) (torej obstajajo stavčni skladenjski vzorci).« Poznamo enostavčne povedi, kjer so »besede zbrane okrog osebne glagolske oblike, tj. glagol odpira določena skladenjska

⁵ Mag. Mira Krajnc navaja več tipov besedil: »(...) v celoti vnaprej pripravljena so brana besedila; nebrana besedila so lahko vnaprej pripravljena besedila, ki se jih govorec nauči na pamet, ali pa jih samo tematsko pripravi vnaprej s pomočjo t. i. opornih (dispozicijskih) točk, pri čemer pusti naslovniku, da deloma vpliva na potek sporočanja. Ta tip besedil bomo imenovali preišljena besedila. Preišljena besedila nastanejo tudi takrat, ko se aktivni ogovorjeni sklicuje na predhodne govorce in dobredno ponovi ali kako drugače obnovi del njihove izjave – v takih primerih govorimo o medbesedilnosti.« (Krajnc 2004, 476) V tem članku je obravnavano besedilo, ki je bilo nebrano, brez opornih točk, a preišljeno izrečeno.

mesta ali pa dovoljuje njihova neobvezna druženja.« Če v stavku nimamo osebne glagolske oblike, govorimo o neglagolskem stavku (besede so zbrane okoli neosebne glagolske oblike ali katere druge besedne vrste). »Poleg enostavnih povedi obstajajo tudi večstavčne; imenujemo jih zložene. Zložene povedi so treh vrste: priredne (...), podredne (...) in sooredne (...).«

Med zapleteno zložene povedi je Nataša Hribar uvrstila spodaj naštete skupine, sama sem zaradi primerljivosti med člankoma prevzela enaka merila za zloženost povedi ter to upoštevala pri svoji analizi. Med zapleteno zložene povedi uvrščamo:

1. Povedi z različnimi vrstami priredij

2. Povedi z odvisniki

- a) različnih vrst (lahko tudi različnih stopenj)
- b) iste vrste, a razdeljenim nadrejenim stavkom

3. Povedi s priredji in podredji

4. Povedi s soredjem

- a) priredje s soredjem
- b) podredje s soredjem
- c) priredje, podredje in sooredje

5. Povedi z vrinjenim stavkom

- a) priredje z vrinjenim stavkom
- b) podredje z vrinjenim stavkom
- c) priredje in podredje z vrinjenim stavkom
- d) priredje, podredje in sooredje z vrinjenim stavkom

Med preprosto zložene povedi potem uvrščamo povedi s prirednim razmerjem iste vrste med vsemi stavki, povedi s podrednim razmerjem iste vrste med vsemi stavki in povedi s samo soorednim razmerjem med vsemi stavki večstavčne povedi.

2.2 Besedilo, zajeto v analizo

Navajam besedilo, ki ga bom v nadaljevanju tudi analizirala. Zapisano je v takšnem vrstnem redu, kakor je nastajalo. V analizo sem zajela prvih 15 minut in 19 sekund. Da bo besedilo lažje razumljivo, v poševnem in krepkem tisku navajam tudi vprašanja novinarke Lidije Hren.

Dober večer, spoštovane gledalke in gledalci. V naslednji uri pogovora gostimo predsednika slovenske vlade, gospoda Janeza Janšo. Dober večer tudi Vam.

Dober večer.

In dobrodošli seveda.

Hvala za vabilo.

Gospod predsednik, preden se lotiva dela vlade in nekaterih drugih tem, je najbrž prav, da na začetku nekaj misli namenite tudi preminulemu papežu. Ne zgolj zato, ker ga ves svet prepozna kot izjemno osebnost, ki je zaznamovala svojo dobo, ampak tudi zaradi njegove povezanosti s Slovenijo. Kakšni, kako torej Vi osebno in kot predsednik vlade dojemate nekdanjega poglavarja rimsko-katoliške cerkve?

Ja, res je, sveti oče Janez Pavel II., je ne samo zaznamoval svoj čas, ampak ga je sooblikoval. Sooblikoval ga je v smeri, ki je vodila v smer združene Evrope. Nesporno je v veliki meri tudi njegova zasluga, da je prišlo do okoliščin, ki so omogočile padec Berlinskega zidu, razširitev prostora svobode in demokracije tudi na

Vzhodno in Srednjo Evropo, in posledično tudi do oblikovanja okoliščin, ki so omogočle, da se je Slovenija osamosvojila in da smo Slovenci dosegli svoj zgodovinski višek, tako da, ko gre za njegove zasluge za to, da je vsaj stari kontinent na začetku 21. stoletja boljši, da so perspektive generacij, ki se zdaj rojevajo, boljše, kot pa so bile na začetku njegovega pontifikata. Skratka, ta njegova zasluga je nesporna. Svda pa sveti oče ni bil samo vélika zgodovinska osebnost, bil je tudi nesporni duhovni voditelj svoje cerkve, zato izkoriščam tudi to priložnost, da izrazim sožalje vsem verujočim v Sloveniji, ki so izgubili poleg tega, da smo vsi skupaj izgubili veliko zgodovinsko osebnost, tudi dušnega pastirja in nespornega duhovnega voditelja. Zdaj moje osebne izkušnje, oziroma jaz imam samo en, v spominu samo kratko srečanje z njim ob njegovem njegovem drugem obisku v Sloveniji, v Mariboru. Name je naredil izjemen vtis, ne. Vendar po tem najbrž nisem nič posebnega, ker vsi, ki so imel priložnost srečati z njim, povedo enako.

Ja, in če se zdaj kot rečeno ne, usmeriva v delo vlade in k drugim temam. Natančno, skoraj natančno štiri meseca mineva od takrat, ko ste oblikovali vlado. Ali lahko po tem času že rečete, da ste tudi prevzeli oblast?

Ne. S tem, da je treba najprej povedat, da vlada v Sloveniji glede na ustavo velja ločenost veje oblasti. Kar je prav. Ponekod se to seveda prepleta, ker tega ni možno v praksi striktno nikoli izvesti, ampak ustava, slovenska ustava je tukaj kar jasna in vlada pač opravlja z državo kot vrh izvršilne oblasti. Svda pa o tem, kako se bodo določene stvari odvijale, ne odloča samo vlada, samo ministrski zbor na svojih sejah in tako naprej, ampak veliko stvari uravnavajo odločitve, ki so bile sprejete že pred časom. Veliko odločitev sprejemajo ljudje, ki so jih imenovali še prejšnje vlade. V Sloveniji, kjer je, na žalost, vlada še vedno upravljalec tudi velikega dela premoženja v gospodarstvu. Posredno ima vpliv na, gledano seveda abstraktno, teoretično na kakšnih 50 odstotkov gospodarstva, kar je izjemno velik vpliv, ampak ta vpliv ne izvaja sedanja vlada, ta vpliv izvajajo ljudje, ki so bili prej, tekom različnih obdobj, imenovani v različne nadzorne svete, uprave in tako naprej. In v ta del, v ta del odločanja sedanja vlada praktično še ni posegla. Morda pet odstotno. In naš cilj tudi ni, da vso to mrežo, ki je bila oblikovana doslej, enostavno zamenjamo z neko drugo mrežo. Naš cilj je, da se, kolikor je možno, v znatni meri že v tem mandatu država umakne iz gospodarstva in da tisti, ki bodo zaradi potrebe oziroma preteku mandatov imenovani na ta mesta, to vedo že na samem začetku, ne. Da ne bomo, da ne bo to ravno potem največja ovira oziroma da ne bodo tukaj največji odpori proti temu, da se država dejansko umakne.

No, ko omenjate umik države iz gospodarstva. To je bil en ključni cilj, ne, tudi Vašega programa in obljub pred volitvami. Zdaj se zdi, da ste to nekam odmika, ne. Ta privatizacija. Najprej privatizacija Telekom, bank, zavarovalnic. Kako je s tem? Je to za pričakovat, da bo to vsaj v programih še letos in kasneje sledi pač umik iz gospodarstva?

No, ne vem, če je kdo pričakoval, da se bo to zgodilo v štirih meseci!.. To je nemogoče. Tudi nismo tega obljubljal v enem letu. Ni niti takoj v prvi polovici mandata. Določeni procesi so tukaj zapleteni. Določene rešitve morajo biti usklajene, tut najprej konceptualno domišljene. Če bi bilo to tako enostavno, bi to v zadnjih dvanajstih letih naše predhodnice že zdavnaj to naredile, ne, pa gre seveda pone-

kod za pomembne dileme, ki jih želimo najprej na konceptualni ravni popolnoma razčistiti, da potem ne bi prihajalo do tako imenovanih popravkov reform oziroma reform reform, ki nazadnje veliko stanejo, učinki so pa običajno dvomljivi. Tako da imamo zelo jasen načrt, kako naprej z to privatizacijo. V letošnjem letu je na programu strateškega sveta in tudi nekaterih drugih svetovalnih in drugih organov vlade dodelava teh konceptov. Nekatere bo potrebno tudi koalicijsko uskladiti v detajle. V koalicijski pogodbi so usklajeni v načelih in potem se bomo teh procesov lotili. Ni pa rečeno, da se bo država popolnoma umaknila iz gospodarstva, ponekod, recimo, v bančništvu bo država obdržala določen vpliv na nekaterih bankah, ravno zaradi tega, ker želimo, da bančni sektor, ali pa da del bančnega sektorja v upoštevanju vseh pogojev konkurence in normalnega poslovanja, vendarle služi tudi lokalnim potrebam, nekaterim poudarkom z razvojnega vidika oziroma s stališča, recimo, večji podpori malemu in srednjemu gospodarstvu, vendar pa za to ni treba, da so banke v sto procentni državni lasti oziroma da ima tam država večinske deleže, ker je možno z drugačnimi dogovori ali postopki privatizacije v pogojih, ki se postavijo teh postopkih, ta vpliv zagotoviti.

Mh ... Če ostaneva še malo pri kadrovanju, ki je bila in je ena najbolj vročih tem tudi v preteklih štirih mesecih – kadrovanje v vrhu državne uprave. Tukaj se zdi, da ste za razliko od gospodarstva, o katerem ste govorili, bolj previdni. Niste oziroma praktično zamenjav še ni, niti tam, kjer jih zakon dopušča. Kaj je razlog, kaj je vzrok te previdnosti? Izkušnje z Bajukovo vlado? Očitni opozicije, da gre za čistke ali je kaj drugega?

No. Predvsem mi ne želimo menjati garniture zato, da se garnitura zamenja. Mi želimo slediti principu, da na odgovorna mesta pridejo tisti, ki so najbolj usposobljeni, najbolj sposobni upravljati tisto funkcijo, ki se pač upravlja na določenem mestu. Ob tem seveda, da so pripravljene izpolnjevati tudi program, ki veže to vlado. Brez teh dveh pogojev ne bomo imenovali nikogar oziroma naš princip je, da se ne kadruje drugače. Zato pa, da ti ljudi, ki že opravljajo neko funkcijo, oceniš, pa je potreben nek čas, ne. Zaradi tega smo šli tudi v spremembo zakona, ki omogoča, da pač vlada to presoja skozi cel mandat, kar se mi zdi popolnoma normalno. Ker doslej je bilo v zakonu tako napisano, da lahko vlada v treh mesecih po nastopu mandata zamenja praktično večino visokih državnih uradnikov, samo nekateri so bili izvzeti. Če bi sledili temu principu, potem bi moral kar tko na slepo izvajati menjave in tega nismo želeli in teh menjav bo tudi bistveno manj, kot se je napovedovalo. Praktično je seveda nemogoče povedati neko število, vsekakor pa imam jaz izkušnje tudi z nekega drugega časa, ki je bil morda bolj usoden, in pa so bile te ločnice morda še bolj ostre, to je po prvih svobodnih volitvah leta devetdeset, ko smo videli, da tudi tista uprava, ki smo jo takrat podedovali kot demusova vlada, je v veliki meri zelo dobro delala. Mnogi, mnogi kadri so, potem ko so videli, da imajo jasen program, da je nek cilj, da se splača potruditi, zelo dobro delali. In tudi v sedanji državni upravi jih je večina takšnih. In tudi v sedanji državni upravi jih je večina takšnih.

No, ampak del teh sprememb, ki ste jih Vi uzakonili, je sedaj na Ustavnem sodišču. Tja jih je poslala opozicija. Če bo ustavno sodišče zavrnilo te ustavne spremembe, kaj to pomeni? Boste te zamenjave izvajali drugače, na osnovi nekkih členov

zakonodaje, ki jo sedanja že dopušča, kot je recimo ugotavljanje nesposobnosti, ali bo ostalo tako, kot je zdaj? Kako bi to vplivalo recimo na učinkovitost?

No. Z ugotavljanjem nesposobnosti je tako, da nekemu, ki nič ne dela, zlo težko dokažeš nesposobnost in to je eden od problemov v tistem delu državne uprave, s katero nismo zadovoljni. In pri govoru o tem področju je treba še to reči, da je naš največji problem prevelika državna uprava predraga v celoti in tudi problem, s katerim se srečuje, glavni problem, s katerim se srečuje, to je pa neenakomerna obremenjenost, o kateri v bistvu preobremenjeni delajo veliko za relativno nizke plače, ponekod pa se ne dela veliko, ali pa se tudi nič ne dela, ne, saj v nekaterih ministrstvih so odkril kar zanimive primere, pa se na kratek rok ne da nič nič spremenit. Tako da mi, naš cilj je racionalizirat delovanje državne uprave, nardit to delovanje bolj učinkovito in zmanjšat to upravo za en odstotek na leto, se pravi v štirih letih za štiri odstotke.

No, še en problem je, ob teh kadrovskih zamenjavah, ki so tudi v primerjavi z Evropo, oziroma v primerjavi z Evropo jih je sedaj Vaša vlada izvedla mnogo mnogo manj, problem pa je v politizaciji navzdol. Vemo, da je v dvanajstletni vladavini prejšnje oblasti, so bile zgrajene in so zgrajene prave piramide, ne?, kadrov, ki so pripadali neki opciji. Ali boste Vi zdaj delali obratno? Ali boste ustavili to na neki točki? Ali boste zgradili svoje piramide, začeli graditi svoj sistem?

Rekli ste, da obstaja še en problem. V tem trenutku za vlado obstaja en zlo velik problem, ki se mu reče »podedovano stanje«, še predvsem, ko gre za to normativo. Mi smo sedaj prvič v mandatu, ko je potrebno izvajati te spremembe zakonodaje, ki je bila sprejeta v prejšnjem mandatu, in ko se ta vrh državne uprave imenuje na drugačen način. O čem govorim? V tem trenutku v štirih mesecih v nobenem ministrstvu še nimamo direktorja direktorata, in teh je okrog šestdeset v celi vladi, ki bi imel poln mandat, ki bi mu ga dala ta vlada. Kajti naletel smo na stanje, ki je bilo potrebno objaviti javne razpise, uradniški svet tukaj dela počasi, žal mi je, da moram to reči. Še niti enega predloga nismo dobil na vlado, kar pomeni, da v tem trenutku vsi ministri in ministrica delajo z nepopolnimi ekipami. Z ekipami, kjer so vedeji, od katerih nekateri bodo nadaljevali mandat, nekateri se sploh niso prijavili, in to je problem. Ko ste rekli, obstaja en velik problem, in to je v tem trenutku, ko gre za kadrovanje državni upravi, največji problem. Kar se tiče pa politizacije, pa kot že rečeno, ne. Naš namen ni, da bi ene mreže zamenjevali z drugimi. Jaz vem, da je marsikdo, ki si je pač želel neko mesto v državni upravi in ki je bil za to mesto tudi usposobljen, šel v eno od strank prejšnje vladajoče koalicije, zato da mu je bilo to mesto bolj dostopno, ker se je v glavnem kadrovalo politično, še posebej v nekaterih segmentih državne uprave, vendar to ne pomeni, da ta konkretna oseba zdaj tega mesta ni sposobna upravljati ali pa da bo še naprej delovala politično ali pa sploh, da je delovala politično. Šlo je morda za nek oportunistem. Lahko bi naštel nekaj takšnih zlo vidnih primerov, vendar jih seveda ne bom. Tako da tisti, ki bo dobro opravil svojo funkcijo ne glede na to, po kakšnem ključu je prišel kam, nas ne moti. Skratka, nam gre za to, da bo državna uprava uspešna in da bo to nekaj, kar bo pripomoglo k hitrejšemu razvoju, ne pa nekaj, kar ga bo zaviralo.

2.3 Primeri skladenjske zgradbe povedi v govornem jeziku predsednika vlade

Preprosto zloženi povedi

Sooblikoval ga je v smeri, ki je vodila v smer združene Evrope.

S /

S_{pril}

Predvsem mi ne želimo menjat garniture zato, da se garnitura zamenja.

S /

S_{nam}

Poved s soledjem

Skratka, ta njegova zasluga je nesporna.

PS .. S

Name je naredil izjemen vtis, ne.

S .. PS

Priredno preprosto zložena poved

V koalicijski pogodbi so usklajeni v načelih in potem se bomo teh procesov lotili.

$S \wedge S$

Medstavčno priredno, podredno in soledno zapleteno zložena poved

Zato pa, da ti ljudi, ki že opravljajo neko funkcijo, oceniš, pa je potreben nek čas, ne.

$\rightarrow S/2 / \quad \backslash S/2 .. PS$
 $s_{nam}/2 / \quad \backslash s_{nam}/2$
 S_{pril}

In pri govoru o tem področju je treba še to reči, da je naš največji problem prevelika državna uprava predraga v celoti in tudi problem, s katerim se srečuje, glavni problem, s katerim se srečuje, to je pa neenakomerna obremenjenost, o kateri v bistvu preobremenjeni delajo veliko za relativno nizke plače, ponekod pa se ne dela veliko, ali pa se tudi nič ne dela, ne, saj v nekaterih ministrstvih so odkril kar zanimive primere, pa se na kratek rok ne da nič nič spremenit.⁶

$(\wedge S / \quad \neq S / \quad \neq S \vee S .. PS) \rightarrow (S \neq S)$
 $s_{pr} \wedge s_{pr} / \quad = s_{pr} / \quad S_{pril}$
 $S_{pril} \quad S_{pril}$

⁶ Ker sem pri skladenjski analizi izhajala iz Toporišičeve Slovenske slovnice iz leta 2000 in članka N. Hribar, sem veznik *saj* jemala kot vezniški pokazatelj vzročnega prirednega razmerja.

Poved z različnimi vrstami priredij in enim odvisnikom

Ponekod se to seveda prepleta, ker tega ni možno v praksi striktno nikoli izvest, ampak ustava, slovenska ustava je tukaj kar jasna in vlada pač opravlja z državo kot vrh izvršilne oblasti.

$$(S / \quad) \neq (S \wedge S)$$

S_{vzr}

Poved z odvisniki različnih vrst

S tem, da je treba najprej povedat, da vlada v Sloveniji glede na ustavo velja ločenost veje oblasti.

$$S /$$

$S_{pril} /$

S_{pr}

Podredno zapleteno zložena poved z razdeljenim nadrednim stavkom

Tako da tisti, ki bo dobro opravil svojo funkcijo, ne glede na to, po kakšnem ključu je prišel kam, nas ne moti.

$$S/2/ \quad \backslash S/2$$

$S_{pril} /$

S_{ozir}

Poved s priredji in podredji

Nesporno je v veliki meri tudi njegova zasluga, da je prišlo do okoliščin, ki so omogočile padec Berlinskega zidu, razširitev prostora svobode in demokracije tudi na Vzhodno in Srednjo Evropo in posledično tudi do oblikovanja okoliščin, ki so omogočile, da se je Slovenija osamosvojila in da smo Slovenci dosegli svoj zgodovinski višek, tako da, ko gre za njegove zasluge za to, da je vsaj stari kontinent na začetku 21. stoletja boljši, da so perspektive generacij, ki se zdaj rojevajo, boljše, kot pa so bile na začetku njegovega pontifikata.

$$S /$$

$S_{pril} /$

$S_{pril} \wedge S_{pril} /$

$S_{pril} /$

$S_{pr} \wedge S_{pr} /$

$S_{nač}/3 / \quad \backslash S_{nač}/3 / \quad \backslash S_{nač}/3 /$

$S_{čas} / \quad S_{pril} \quad S_{prim}$

S_{pril}

Priredje, podredje in sooredje v zapleteno zloženi povedi

Naš cilj je, da se, kolikor je možno, v znatni meri že v tem mandatu država umakne iz gospodarstva in da tisti, ki bodo zaradi potrebe oziroma preteku mandatov imenovani na ta mesta, to vedo že na samem začetku, ne.

$$S /$$

$(s_{pov}/2 / \quad \backslash s_{pov}/2) \wedge (s_{pov}/2 / \quad \backslash s_{pov}/2) .. PS$

$S_{nač} \quad S_{pril}$

Soredno in priredno zapleteno zložena poved

Tako da mi, naš cilj je racionalizirat delovanje državne uprave, nardit to delovanje bolj učinkovito in zmanjšat to upravo za en odstotek na leto, se pravi v štirih letih za štiri odstotke.

$S \dots S \wedge S \wedge S = S$

Izpuščen glavni stavek

Da ne bomo, da ne bo to ravno potem največja ovira oziroma da ne bodo tukaj največji odpori proti temu, da se država dejansko umakne.

$\emptyset /$

$S_{pr} \dots S_{pr} \vee S_{pr} / S_{pril}$

Poved z različnimi vrstami priredij, vrinjenim stavkom in dvema odvisnikoma

Posredno ima vpliv na, gledano seveda abstraktno, teoretično na kakšnih 50 odstotkov gospodarstva, kar je izjemno velik vpliv, ampak ta vpliv ne izvaja sedanja vlada, ta vpliv izvajajo ljudje, ki so bili prej, tekom različnih obdobj, imenovani v različne nadzorne svete, uprave in tako naprej.

$[(S/2 \dots \langle S_v \rangle \dots S/2) = S] \neq [S = S / S_{pril}]$

2.4 Rezultati analize

2.4.1 Enostavčne in večstavčne povedi

Prvi korak pri analizi skladske zgradbe povedi je določitev eno- oziroma večstavčnosti povedi.

Besedilo je sestavljeno iz 238 stavkov oziroma iz 67 povedi. Od tega je bilo 18 enostavnih povedi (27 % vseh povedi), in sicer 14 glagolskih enostavnih povedi (77,8 % enostavnih povedi oziroma 20,8 % vseh povedi), 4 neglagolske enostavne povedi (22,2 % enostavnih povedi oziroma 0,5 % vseh povedi) in 49 zloženih povedi (73 % vseh povedi). Med zloženimi povedmi je bilo 11 preprosto zloženih povedi (22,5 % zloženih povedi oziroma 16,4 % vseh povedi) in 38 zapleteno zloženih povedi (77,5 % zloženih povedi oziroma 56,7 % vseh povedi).

V besedilu najdemo tudi 17 pastavkov (25,4 % vseh povedi oziroma 7,1 % med stavki) in 17 soredij (25,4 % vseh povedi oziroma 7,1 % med stavki).

2.4.2 Razmerja med zapleteno zloženimi povedmi

Med zapleteno zloženimi povedmi, ki jih je v besedilu 38, najdemo naslednja razmerja (razvrščena po pogostosti): (1) priredje in podredje – 19 primerov, 50 % vseh zapleteno zloženih povedi; (2) priredje, podredje in soredje – 9 primerov, 23 % vseh zapleteno zloženih povedi; (3) podredje z različnimi vrstami odvisnikov – 6 primerov, 16 % vseh zapleteno zloženih povedi; (4) podredje in soredje – 3 primeri, 8 % vseh zapleteno zloženih povedi; (5) priredje in soredje – 1 primer, 3 % vseh zapleteno zloženih povedi.

2.4.3 Razmerja med preprosto zloženimi povedmi

Med preprosto zloženimi povedmi, ki jih je v besedilu 11, je najpogostejše

dvostavčno podredje – šest primerov (54,6 % vseh preprosto zloženih povedi). Od tega najdemo trikrat prilastkov odvisnik in primere osebkovega, namernega in predmetnega (vsak odvisnik po en primer). Dvostavčnemu podredju sledi dvostavčno sooredje – trije primeri (27,3 % vseh preprosto zloženih povedi), na tretjem mestu po pogostosti pa je dvostavčno priredje – dva primera (enkrat vezalno in enkrat protivno priredje) – 18,1 % vseh preprosto zloženih povedi.

2.4.4 Odvisniki

V besedilu je 118 odvisnikov.

2.4.4.1 Odvisniki po pogostosti: (1) prilastkov odvisnik – 45 primerov, 38,1 % vseh odvisnikov; (2) predmetni odvisnik – 38 primerov, 32,2 % vseh odvisnikov; (3) časovni odvisnik – 8 primerov, 6,8 % vseh odvisnikov; (4) namerni in vzročni odvisnik – vsak po 6 primerov, 10,2 % vseh odvisnikov; (5) osebkov odvisnik – 4 primeri, 3,4 % vseh odvisnikov; (6) načinovni odvisnik in povedkov odvisnik – vsak po 3 primere, 5,1 %; (7) primerjalni odvisnik in pogojni odvisnik – vsak po 2 primera, 3,4 % vseh odvisnikov; (8) ozirni odvisnik – en primer, 0,8 %.

2.4.4.2 Odvisniki v zapleteno zloženih povedih: (1) prilastkov odvisnik – 42 primerov, 35,6 % vseh odvisnikov; (2) predmetni odvisnik – 37 primerov, 31,4 % vseh odvisnikov; (3) časovni odvisnik – 7 primerov, 6 % vseh odvisnikov; (4) vzročni odvisnik – 6 primerov, 5,1 % vseh odvisnikov; (5) namerni odvisnik – 5 primerov, 4,2 % vseh odvisnikov; (6) načinovni odvisnik – 3 primeri, 2,5 % vseh odvisnikov; (7) osebkov odvisnik – 3 primeri, 2,5 % vseh odvisnikov; (8) povedkov odvisnik – 3 primeri, 2,5 % vseh odvisnikov; (9) primerjalni odvisnik – 2 primera, 1,7 % vseh odvisnikov; (10) pogojni odvisnik – 2 primera, 1,7 % vseh odvisnikov; (11) ozirni odvisnik – 1 primer, 0,9 %.

2.4.4.3 Odvisniki v preprosto zloženih povedih: (1) prilastkov odvisnik – 3 primeri, 2,5 % vseh odvisnikov; (2) časovni, osebkov, namerni in predmetni odvisnik – vsak po en primer, 3,4 % vseh odvisnikov.

2.4.5 Priredja

Vseh priredij je 60. Janez Janša je najpogosteje uporabljal vezalno priredje, sledijo mu protivno, pojasnjevalno, ločno, stopnjevalno, sklepalno in vzročno priredje.

V preprosto zloženih povedih najdemo enkrat vezalno (1,7 % vseh priredij) in enkrat protivno priredje (1,7 % vseh priredij).

V zapleteno zloženih povedih so naslednja priredja (razvrščena po pogostosti): (1) vezalno priredje – 24 primerov, 40 % vseh priredij; (2) protivno priredje – 13 primerov, 21,6 % vseh priredij; (3) pojasnjevalno priredje – 9 primerov, 15 % vseh priredij; (4) ločno priredje – 7 primerov, 11,6 % vseh priredij; (5) stopnjevalno priredje – 3 primeri, 5 % vseh priredij; (6) sklepalno ali posledično priredje – 1 primer, 1,7 % vseh priredij; (7) vzročno priredje – 1 primer, 1,7 %.

Med priredji najdemo tudi dvakrat medstavčno pojasnjevalno priredje ter po enkrat vezalno in protivno priredje.

2. 5 Primerjava rezultatov s člankom Nataše Hribar

V tabeli sem rezultate zbrane pri Nataši Hribar primerjala s svojimi rezultati analize, in sicer le za govorca Janeza Janšo. Rezultati med obema raziskavama so med seboj primerljivi, saj sva obe izhajali iz istih teoretičnih izhodišč in obe sva v analizo zajeli besedilo, ki je nastalo v oddaji na Televiziji Slovenija (tudi dolžina besedila je približno enaka). V obeh primerih je oddajo vodila novinarka Lidija Hren.

NATAŠA HRIBAR: SKLADENJSKA ZAPLETENOST POVEDI V GOVORJENEM JEZIKU POLITIKOV	ANJA BENKO: SKLADENJSKA ZAPLETENOST POVEDI V GOVORJENEM JEZIKU SODOBNIH SLOVENSkih POLITIKOV
V govornem jeziku politikov močno prevladujejo večstavčne oziroma zložene povedi. Govorec Janez Janša je izrekel 77,5 % zloženih povedi. Enostavčne povedi so bile večinoma glagolske.	Tudi v govornem jeziku predsednika vlade Janeza Janše močno prevladujejo zložene povedi – 73 % vseh povedi. Enostavčne povedi so tudi leta 2005 bile večinoma glagolske.
V zloženih povedih so bili stavki večkrat v podrednem kot v prirednem razmerju . Sorednih razmerij je bilo bistveno manj. Janša je izrekel 61,8 % vseh povedi v podrednem razmerju in dva primera sorednega razmerja.	Analiza je pokazala, da prevladujejo v govoru predsednika odvisniki , sledijo jim priredja . V obravnavanem besedilu najdemo tudi 16 soredij in 17 pastavkov.
Bistveno več je bilo zapleteno zloženih povedi kakor preprosto zloženih povedi. Janša je izrekel 70,9 % zapletenih povedi.	V besedilu najdemo 38 zapleteno zloženih povedi, kar predstavlja 56,7 % vseh povedi in 11 preprosto zloženih povedi. Prevladujejo torej zapleteno zložene povedi.
V preprosto zloženih povedih je povedi s prirednim in podrednim razmerjem med stavki približno enako. Janša je izrekel pet priredij in štiri podredja .	V preprosto zloženih povedih je govorec izrekel sedem odvisnikov (trikrat prilastkovega in po en primer časovnega, osebkovega, namernega in predmetnega odvisnika) in dve priredji (enkrat vezalno in enkrat protivno). Prevladujejo odvisniki nad priredji.
Med zapleteno zloženimi povedmi so najpogostejše povedi s priredji in odvisniki (68,2 %), sledijo jim povedi z odvisniki različnih vrst in stopenj (18,2 %). Janša ni izrekel primera povedi z različnimi vrstami priredij.	Med zapleteno zloženimi povedmi prevladujejo povedi s priredjem in podredjem (20 primerov, 53 % vseh zapleteno zloženih povedi), na drugem mestu so povedi s priredjem, podredjem in soredjem (8 primerov, 20 % vseh zapleteno zloženih povedi), tretje mesto pa zasedajo povedi s podredjem oziroma povedi z različnimi vrstami odvisnikov (6 primerov, 16 % vseh zapleteno zloženih povedi).
Poved s priredjem, podredjem in soredjem je bila pri govorniku Janezu Janši samo ena .	V besedilu sem naletela na osem primerov povedi s priredjem, podredjem in soredjem, kar predstavlja 20 % vseh zapleteno zloženih povedi.
V preprosto zloženih povedih prevladuje vezalno priredje (pri Janši so bila takšna tri priredja od petih), po enkrat pa se pojavita pojasnjevalno in protivno .	V preprosto zloženih povedih je predsednik vlade izrekel samo eno vezalno in eno protivno priredje .
V zapleteno zloženih povedih prevladuje vezalno priredje (40 %), sledi mu protivno (33,3 %), na tretjem mestu je pojasnjevalno (13,3 %).	Tudi leta 2005 še vedno prevladuje vezalno priredje (24 primerov, 39,3 % vseh priredij), sledi mu protivno priredje (13 primerov, 18 % vseh priredij), temu pa sledijo še ločno (7 primerov, 11,5 % vseh priredij), stopnjevalno, sklepalno in vzročno .

NATAŠA HRIBAR: SKLADENJSKA ZAPLETENOST POVEDI V GOVORJENEM JEZIKU POLITIKOV	ANJA BENKO: SKLADENJSKA ZAPLETENOST POVEDI V GOVORJENEM JEZIKU SODOBNIH SLOVENSkih POLITIKOV
V preprosto zloženih povedih prevladuje prilastkov odvisnik – dva primera od štirih pri Janši, po enkrat se pojavita še predmetni in oziralni odvisnik .	V preprosto zloženih povedih tudi tukaj prevladuje prilastkov odvisnik (3 primeri), sledijo mu še časovni, osebkov, namerni in prilastkov odvisnik (vsak odvisnik po en primer).
V zapleteno zloženih povedih je najpogostejši predmetni (26,8 %) in prilastkov odvisnik (19,6 %). Pri Janezu Janši sta pogosta še pogojni in časovni odvisnik .	Leta 2005 še vedno prevladuje prilastkov (40 primerov, 36,4 % vseh odvisnikov) in predmetni odvisnik (39 primerov, 35,5 % vseh odvisnikov). Tretje mesto zaseda časovni odvisnik (7 primerov). Pogosti so še vzročni, namerni, načinovni, osebkov, povedkov, primerjalni in pogojni (razvrščeni po pogostosti).

3 Zaključek

Ugotovila sem, da v govoru naših aktualnih politikov prevladujejo zložene povedi pred enostavnimi povedmi. Pri enostavnih povedih je več glagolskih kakor neglagolskih. Pri zloženih povedih prevladujejo zapleteno zložene nad preprosto zloženimi povedmi. Govorec je uporabljal tudi pastavke (17) in soredja (17). Med zapleteno zloženimi povedmi je najpogostejše razmerje priredje in podredje, sledi mu priredje, podredje in soredje, na tretjem mestu najdemo podredje z različnimi vrstami odvisnikov. Pri analizi povedi, ki so bile v preprostem zloženem razmerju, sem ugotovila, da je največkrat uporabljeno dvostavčno podredje, sledi mu dvostavčno soredje in dvostavčno priredje. Gospod Janša npr. najpogosteje uporablja prilastkov in predmetni odvisnik, sledijo mu časovni, namerni, osebkov, povedkov, primerjalni, pogojni in ozirni. V zapleteno zloženih povedih so največkrat uporabljeni prilastkovi, predmetni in časovni odvisniki, v preprosto zloženih povedih spet prilastkov odvisnik. V priredjih prevladuje vezalno pred protivnim in pojasnjevalnim priredjem. V zapleteno zloženih povedih je v 24 primerih uporabljeno vezalno priredje, v 13 primerih protivno in v 9 primerih pojasnjevalno priredje; v preprosto zloženih povedih najdemo enkrat vezalno in enkrat protivno priredje.

Ko primerjam rezultate svoje analize z rezultati, ki jih je zbrala Nataša Hribar v svojem članku z naslovom *Vprašanje skladske zapletenosti povedi v govornem jeziku politikov*, ugotovim, da se govor gospoda Janše ni bistveno spremenil. Za analizo so bili vzeti enaki kriteriji, zato so tudi rezultati oziroma zaključki med seboj primerljivi. Velikih razlik ne najdem, gre samo za manjša odstopanja v odstotkih pri posameznih segmentih.

Obe analizi sta pokazali, da besedila politikov skladske niso tako enostavna, kot bi pričakovala zaradi dejstva, da so namenjena širokemu krogu poslušalcev in gledalcev, ki so iz različnih družbenih slojev, imajo različno izobrazbo in starost. Mogoče bi s stališča poslušalcev pogovora pri predsedniku lahko pričakovala skladske enostavnejšo strukturo povedi že zaradi tega, da bi mu kot govorniku laže

sledila. To ugotovitev bi lahko podprla ali zavrgla le v primeru, če bi analiza že v izhodišču vsebovala tudi odziv naslovnika oziroma poslušalca. Ker tega pri kriterijih za samo analizo nisem upoštevala, sedaj tudi ne morem soditi o tem, kaj je pri govoru predsednika vlade dobro in kaj ne ter kaj bi bilo treba spremeniti. Za takšen sklep bi bilo potrebno opraviti še dodatne analize. V tem prispevku je zaenkrat opravljena analiza po enakih merilih, kot jih je vključila Nataša Hribar zaradi primerljivosti obeh raziskav.

V govoru predsednika so še vedno pogostejše zapleteno zložene povedi pred preprosto zloženimi, glagolske enostavčne povedi pred neglagolskimi, priredja in podredja v zapleteno zloženih povedih, podredja v preprosto zloženih povedih. Največkrat uporablja prilastkov in predmetni odvisnik ter vezalno priredje. Iz opravljene analize ne moremo sklepati, ali je besedilo vsebinsko zapleteno. Pomensko analizo sem prav tako kot avtorica primerjalnega članka izključila.

Pokazalo in dokazalo se je, da posameznik v govoru uporablja določene stavčne strukture povedi ter da se le-te skozi različna življenjska obdobja bistveno ne spreminjajo.

Razlaga simbolov⁷

Oznake za medstavčna razmerja

S – stavek

$S \wedge S$ – priredje (zveza dveh enakovrednih stavkov)

S/s – podredje (zveza nadrednega in odvisnega stavka)

$S .. S$ – soredje

$\langle S \rangle$ – vrinjeni stavek

$s/ \setminus s$ – stavek, razdeljen na dva dela zaradi vmesnega stavka, navadno odvisnika, lahko tudi vrinjenega stavka⁸

brezv – brezvezje

() – okrogli oklepaji služijo lažjemu pomenskemu razumevanju pri zapleteno zloženih povedih⁹

Ø – glavni stavek je izpuščen

Oznake za priredna razmerja

Vezalno: \wedge

Ločno: \vee

Protivno: \neq

⁷ Razlago simbolov sem povzela po članku Nataše Hribar *Vprašanje skladenjske zapletenosti v govornem jeziku politikov* in mag. Alenke Valh Lopert, ki se ukvarja z vplivom okolja na kulturo govora v medijih.

⁸ Mali *s* pomeni del pretrganega stavka (prvi ali drugi del). To navajata J. Toporišič v *Enciklopediji slovenskega slovstva* in tudi N. Hribar.

⁹ Oklepaje uporablja tudi Završnikova (1975, 425–437), in sicer okrogle za označevanje priredja, ki je del drugega priredja, pa tudi oglate in zavite oklepaje z vrednostjo kot v matematiki.

Pojasnjevalno: =

Vzročno: →

Oznake za podredna razmerja (odvisnike)

Osebkov: s_{os}

Predmetni: s_{pr}

Časovni: s_č

Načinovni: s_{nač}

Primerjalni: s_{prim}

Pogojni: s_{pog}

Prilastkov: s_{pril}

Vzročni: s_{vzr}

Ozirni: s_{ozir}

Viri in literatura

- Pogovor s predsednikom vlade, Televizija Slovenija, 4. 4. 2005, ob 20. uri.
- Ervin Hladnik-Milharčič, Tone Hočevar, Branko Soban, Mojca Drčar-Murko, Slava Partlič, Barbara Kramžar, 2001, Gospod predsednik, vi ste rit, *Delo*, 27. 1. 2001, 12–15.
- Nataša Hribar, 2001/02, Vprašanje skladenjske zapletenosti povedi v govornem jeziku politikov, *Jezik in slovstvo*, XLVII/7–8, 315–329.
- Mira Krajnc, 2004, Besedilnoskladenjske značilnosti javne govorne besede (na gradivu mariborščine), *Slavistična revija*, 52/4, 475–498.
- Simona Krajnc, 1996/97, Govorjeni diskurz, *Jezik in slovstvo*, XXXII/7, 307–319.
- Denis Poniž, 1994, Jezik kot znak politike, *Revija 2000*, 73–74, 20–24.
- Jože Toporišič, 2000, *Slovenska slovnica*, Maribor, Obzorja.
- Jože Toporišič, 1970, Slovenski pogovorni jezik, *Slavistična revija* XVIII/1–2, 55–70.
- Cvetka Završnik, 1975, Zapleteno zložene povedi, *Slavistična revija* XXIII/3–4, 425–437.

Syntactic Complexity of Sentences in Spoken Discourse of Contemporary Slovene Politicians

Summary

The article discusses the syntactic complexity of sentences in the spoken discourse of the contemporary Slovene politicians. The analysed text dates from Monday, April 4th 2005. The author analysed the syntactic structures of sentences and clauses, and the results were compared to those in the article by Nataša Hribar Vprašanje skladenjske zapletenosti v govornem jeziku politikov (The question of

syntactic complexity in the spoken discourse of politicians). *In the spoken discourse of the prime minister there are more complex than simple sentences. The majority of simple sentences are verbal, whereas the complex ones have rather complicated structures. In the sentences with a complicated structure the relationship is mostly that of coordinate and subordinate clauses, and among those with simple structure a combination of two subordinate clauses occurs most frequently. The prime minister mostly uses subject or object complement clauses and object clauses. In coordinate clauses the copulative coordination has the highest frequency, and is followed by the adversative or the explanatory coordinate clauses. The comparison of these results with those presented by N. Hribar shows that there were no major changes in the spoken discourse of the speaker discussed. The criteria employed for this analysis were identical to those of N. Hribar and therefore the results and conclusions are comparable. Yet, it is impossible to draw a conclusion on the basis of either of the analyses whether the text itself is complex in terms of the content, since no such research has yet been carried out.*

Anja Benko, Pedagoška akademija Univerze v Mariboru. Koroška cesta 160, 2000
Maribor
E-pošta: anja.benko@gmail.com